

Δελτίο Ανταγωνιστικότητας

Τεύχος 32 Σεπτέμβριος 2005
Τα αποτελέσματα της έκθεσης του World Economic Forum

Δείκτης Ανταγωνιστικότητας για Ανάπτυξη

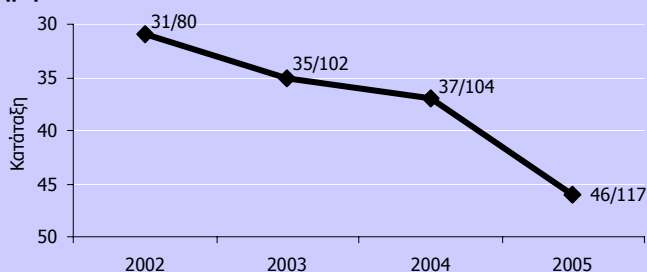
Σύμφωνα με το World Economic Forum:

- Συνεχίζεται η επιδείνωση στο δείκτη ανταγωνιστικότητας για ανάπτυξη
- Οριακή βελτίωση της Ελλάδας στον δείκτη επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας
- Μικρή βελτίωση στον δείκτη ολικής ανταγωνιστικότητας

Η Ελλάδα το 2005 κατατάσσεται στην 46^η θέση μεταξύ 117 χωρών ως προς το δείκτη ανταγωνιστικότητας για ανάπτυξη, εννέα θέσεις χαμηλότερα από το 2004 όταν βρισκόταν στην 37^η μεταξύ 104 χωρών. Η σημαντική αυτή επιδείνωση οφείλεται καταρχήν στα σοβαρά προβλήματα στο μακροοικονομικό περιβάλλον και ειδικότερα στα μεγάλα δημοσιονομικά ελλείμματα καθώς και στην αυξανόμενη απαισιοδοξία του επιχειρηματικού κόσμου σε σχέση με τις βραχυπρόθεσμες προβλέψεις για την οικονομία. Η παραπάνω θέση της Ελλάδας είναι η χαμηλότερη μεταξύ των χωρών της ΕΕ-25 με εξαίρεση την Ιταλία στη 47^η και την Πολωνία στην 51^η.

Αν και ο αριθμός των χωρών που περιλαμβάνονται στους

Διάγραμμα 1: Κατάταξη της Ελλάδας στον δείκτη ανταγωνιστικότητας για ανάπτυξη από το 2002 μέχρι σήμερα

Πηγή: ΣΕΒ – Επεξεργασία στοιχείων ερευνών WEF 2002 – 2003, 2003 – 2004, 2004 – 2005, 2005 – 2006

δείκτες του WEF αυξάνεται κάθε χρόνο, από το 2002 μέχρι σήμερα παρατηρείται μια συνεχής απώλεια ανταγωνιστικότητας για ανάπτυξη της Ελλάδας χάνοντας συνολικά 15 θέσεις (Διάγραμμα 1). Εξετάζοντας τους επιμέρους δείκτες, παρατηρείται σημαντική επιδείνωση σε σχέση με το προηγούμενο έτος στη μακροοικονομική σταθερότητα, από

την 46^η στην 96^η θέση και στην κυβερνητική σπατάλη, από την 47^η στην 60^η θέση. Αντίθετα, σημειώνεται μια ελαφρά βελτίωση στους δείκτες που συνθέτουν τους πυλώνες των δημόσιων θεσμών και της τεχνολογίας (Πίνακας 1), γεγονός στο οποίο οφείλεται και η μικρή βελτίωση στον δείκτη ολικής ανταγωνιστικότητας.

Περιεχόμενα:

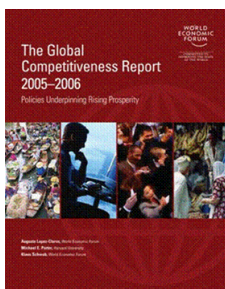
- Ανταγωνιστικότητα για ανάπτυξη **1**
- Επιχειρηματική ανταγωνιστικότητα **2**
- Ολική ανταγωνιστικότητα **2**
- Τα σημαντικότερα προβλήματα για την επιχειρηματικότητα **3**
- Βαθμολογίες ανά τομέα **4**
- Συγκριτικά πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα **5**
- Διαπιστώσεις – προτάσεις του ΣΕΒ **6**

Πίνακας 1: Συγκριτική θέση της Ελλάδας στα επιμέρους στοιχεία του δείκτη ανταγωνιστικότητας για ανάπτυξη – Διαχρονική εξέλιξη από το 2002 μέχρι σήμερα

Επιμέρους στοιχεία	2002 – 2003 (μεταξύ 80 χωρών)	2003 – 2004 (μεταξύ 102 χωρών)	2004 – 2005 (μεταξύ 104 χωρών)	2005 – 2006 (μεταξύ 117 χωρών)
Μακροοικονομικό Περιβάλλον	47	33	31	51
Μακροοικονομική Σταθερότητα	27	45	46	96
Κυβερνητική Σπατάλη	76	49	47	60
Εθνική Φερεγγυότητα	22	23	23	25
Δημόσιοι Θεσμοί	44	42	44	43
Συμβάσεις και Νομοθεσία	40	37	41	40
Διαφθορά	52	52	58	54
Τεχνολογία	30	30	38	37
Καινοτομικότητα	27	31	28	24
Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών	31	33	37	38
Απορρόφηση νέων Τεχνολογιών*	31 (56 χώρες)	27 (77 χώρες)	38 (79 χώρες)	35 (92 χώρες)

*Θέση της χώρας μεταξύ χωρών που δεν περιλαμβάνονται στους κύριους παραγωγούς καινοτομίας
Πηγή: ΣΕΒ – Επεξεργασία στοιχείων ερευνών WEF 2002 – 2003, 2003 – 2004, 2004 – 2005, 2005 – 2006

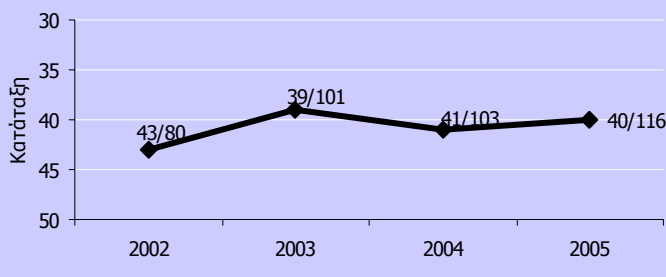
Δείκτης Επιχειρηματικής Ανταγωνιστικότητας

Η έκθεση "Global Competitiveness Report 2005—2006" του World Economic Forum

Η Ελλάδα το 2005 κατατάσσεται στην 40^η θέση στον δείκτη επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας, σημειώνοντας μια οριακή βελτίωση σε σχέση με το 2004 όταν κατείχε την 41^η θέση. Τρεις χώρες που το 2004 ήταν σε υψηλότερη θέση από την Ελλάδα, η Λιθουανία, το Μπαχρέιν και η Βραζιλία το 2005 υποχώρησαν σε χαμηλότερες θέσεις, ενώ δύο χώρες που το 2004 ήταν χαμηλότερα από την Ελλάδα, η Ουγγαρία και η Κύπρος, το 2005 βρίσκονται σε υψηλότερη θέση. Από το 2002, δεν σημειώνονται αξιόλογες μετατοπίσεις στην κατάταξη της χώρας, με

Διάγραμμα 2: Κατάταξη της Ελλάδας στον δείκτη επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας από το 2002 μέχρι σήμερα

Πηγή: ΣΕΒ – Επεξεργασία στοιχείων ερευνών WEF 2002 – 2003, 2003 – 2004, 2004 – 2005, 2005 – 2006

εξαιρεση μια αισθητή βελτίωση το 2003 (Διάγραμμα 2). Στα επιμέρους στοιχεία του δείκτη επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας, φαίνεται μια βελτίωση από το 2002 στη

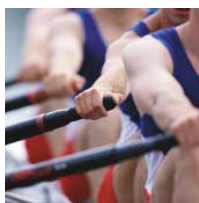
λειτουργία και στρατηγική της επιχείρησης ---- κυρίως το 2003 – ενώ παρατηρείται μια σχεδόν σταθερή κατάσταση στο επιχειρηματικό περιβάλλον (Πίνακας 2).

Πίνακας 2: Συγκριτική θέση της Ελλάδας στα επιμέρους στοιχεία του δείκτη επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας – Διαχρονική εξέλιξη από το 2002 μέχρι σήμερα

Επιμέρους στοιχεία	2002 – 2003 (μεταξύ 80 χωρών)	2003 – 2004 (μεταξύ 101 χωρών)	2004 – 2005 (μεταξύ 103 χωρών)	2005 – 2006 (μεταξύ 116 χωρών)
Λειτουργία και Στρατηγική της Επιχείρησης	47	39	40	42
Ποιότητα Εθνικού Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος	41	40	42	40

Πηγή: ΣΕΒ – Επεξεργασία στοιχείων ερευνών WEF 2002 – 2003, 2003 – 2004, 2004 – 2005, 2005 – 2006

Δείκτης Ολικής Ανταγωνιστικότητας

Η Ελλάδα σύμφωνα με το δείκτη ολικής ανταγωνιστικότητας κατατάσσεται στην 47^η θέση μεταξύ 117 χωρών. Στο δείκτη ολικής ανταγωνιστικότητας παρατηρείται μια μικρή βελτίωση, από την 51^η το 2004. Αν και σημειώνονται μερικές βελτιώσεις σε παράγοντες που επηρεάζουν το συγκεκριμένο δείκτη, η βελτίωση αυτή οφείλεται περισσότερο σε τεχνι-

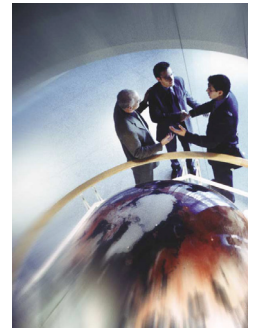
κούς λόγους παρά σε ουσιαστικές αλλαγές. Οι τεχνικοί λόγοι αφορούν αλλαγές στη δομή του δείκτη και στους συντελεστές στάθμισης που εφαρμόζονται για τη χώρα. Η Ελλάδα φέτος έχει ενταχθεί σε στάδιο ανάπτυξης στο οποίο η οικονομική πρόοδος ωθείται από την καινοτομία, ενώ το 2004 είχε ενταχθεί στο αμέσως προγενέστερο μεταβατικό στάδιο στο οποίο μεγαλύτερο βάρος έχει η

βελτίωση της αποδοτικότητας. Ως αποτέλεσμα, η συνολική βαθμολογία επηρεάζεται περισσότερο φέτος από την καινοτομικότητα και επιχειρηματικότητα, στις οποίες έχει ελαφρά καλύτερη επίδοση, και λιγότερο από τη μακροοικονομική σταθερότητα και το θεσμικό πλαίσιο, στα οποία δεν έχει φέτος ικανοποιητική επίδοση (Πίνακας 3).

Πίνακας 3: Επιμέρους στοιχεία του δείκτη ολικής ανταγωνιστικότητας Συγκριτική θέση της Ελλάδας μεταξύ 117 χωρών το 2005 – 2006

Επιμέρους στοιχεία δείκτη	Συγκριτική θέση της Ελλάδας 2005 – 2006
Βασικές απαιτήσεις	42
Θεσμοί	44
Υποδομές	33
Μακροοικονομική κατάσταση*	99
Υγεία και βασική εκπαίδευση	17
Παράγοντες Βελτίωσης Αποδοτικότητας	42
Ανώτερη εκπαίδευση και κατάρτιση	32
Αποτελεσματικότητα αγορών	48
Τεχνολογική Ετοιμότητα	46
Παράγοντες Καινοτομιών	47
Επιχειρηματικότητα	47
Καινοτομικότητα	45

*Διαφέρει από τον δείκτη μακροοικονομικού περιβάλλοντος, όπως εμφανίζεται στον Πίνακα 1, κατά το ότι στηρίζεται αποκλειστικά σε δεδομένα στατιστικών πηγών και καθόλου στις απαντήσεις των ερωτηματολογίων
 Πηγή: WEF

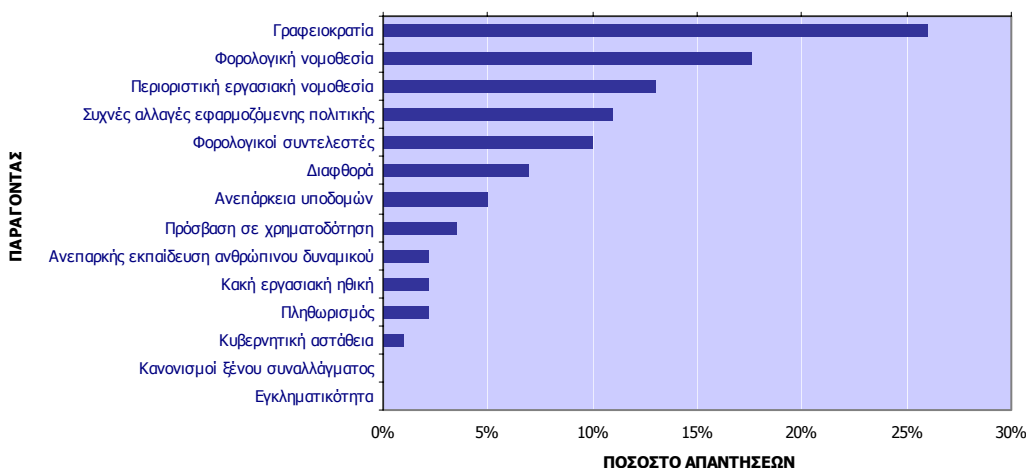

Τα σημαντικότερα προβλήματα για την επιχειρηματικότητα

Το σημαντικότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις στη λειτουργία τους συνεχίζει να είναι η **γραφειοκρατία**. Ακολουθεί η **φορολογική νομοθεσία**, οι **περιοριστικές εργασιακές ρυθμίσεις**, οι **υψηλοί φορολογικοί συντελεστές**, οι **συχνές αλλαγές εφαρμοζόμενης πολιτικής** και η **διαφθορά** (Διάγραμμα 3).

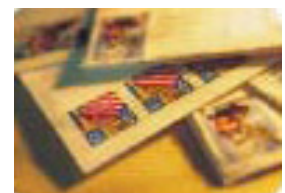
Η γραφειοκρατία, η φορολογική νομοθεσία και οι περιοριστικές εργασιακές ρυθμίσεις τα σημαντικότερα προβλήματα για την επιχειρηματικότητα

Διάγραμμα 3: Από τον καλύτερο στον χειρότερο τομέα

Σημείωση: Από μια λίστα με 14 παράγοντες, ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες στην έρευνα να επιλέξουν τους πέντε περισσότερο προβληματικούς για την επιχειρηματικότητα και να τους αξιολογήσουν με κλίμακα 1 (ο περισσότερο προβληματικός) έως 5 (ο λιγότερο προβληματικός). Το διάγραμμα δείχνει τα ποσοστά απαντήσεων σταθμισμένα σύμφωνα με την αξιολόγηση του κάθε παράγοντα.

Πηγή: WEF

Βαθμολογίες ανά τομέα

Τις μεγαλύτερες βαθμολογίες συγκέντρωσαν οι τομείς:

- Υποδομές
- Χρηματοδότηση και άνοιγμα αγορών
- Δημόσιοι θεσμοί

Αντίθετα, οι τομείς με τις χαμηλότερες βαθμολογίες είναι:

- Κυβέρνηση και δημόσιος τομέας
- Τεχνολογία
- Λειτουργία και στρατηγική της επιχείρησης

Ο τομέας που συγκέντρωσε τη μεγαλύτερη μέση βαθμολογία στην Ελλάδα το 2005 είναι οι **υποδομές**. Στον τομέα αυτό παρατηρείται μια συνεχής βελ-

τίωση από το 2003. Ανάλογη περίπου εικόνα παρουσιάζει και ο τομέας **χρηματοδότηση και άνοιγμα αγορών** συγκεντρώνοντας τη δεύτερη μεγαλύτερη μέση βαθμολογία.

Οι **δημόσιοι θεσμοί** ύστερα από μια σημαντική βελτίωση το 2004 σε σχέση με το 2003, εξακολουθούν να συγκεντρώνουν μια αρκετά καλή βαθμολογία, περίπου 4,6. Μια αξιοσημείωτη βελτίωση παρατηρείται και στον **εγχώριο ανταγωνισμό** όπου η μέση βαθμολογία από 3,8 το 2003 φτάνει στο 4,3 το 2005. Αντίθετα, το

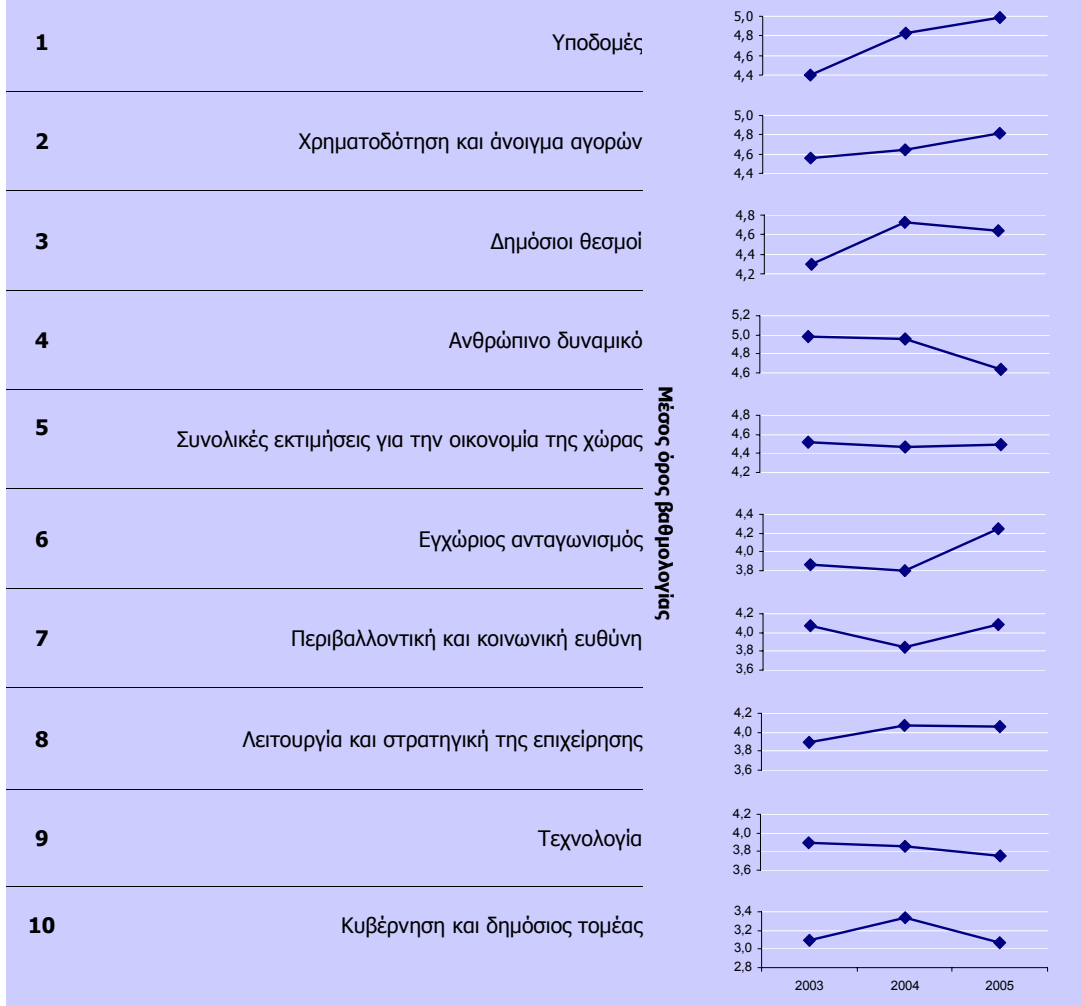
ανθρώπινο δυναμικό, αν και συγκεντρώνει και το 2005 μια από τις μεγαλύτερες βαθμολογίες, υποχωρεί σημαντικά. Ενώ τα δύο προηγούμενα έτη είχε βαθμολογία κοντά στο 5, το 2005 πέφτει στο 4,6.

Η **κυβέρνηση και ο δημόσιος τομέας**, είναι ο τομέας με τη χαμηλότερη βαθμολογία το 2005. Έπειτα από μια βελτίωση το 2004, υποχωρεί στα επίπεδα του 2003.

Τέλος, όσον αφορά στην **τεχνολογία**, παρατηρείται μια σταδιακή χειροτέρευση από το 2003 (Διάγραμμα 4).

Κυβέρνηση και δημόσιος τομέας, τεχνολογία και λειτουργία και στρατηγική της επιχείρησης οι προβληματικοί τομείς

Διάγραμμα 4: Από τον καλύτερο στον χειρότερο τομέα

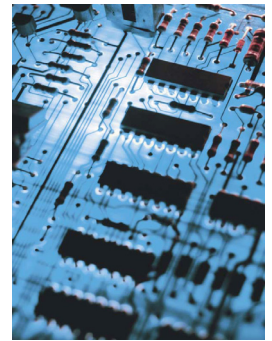

Συγκριτικά πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα

Οι υψηλότερες θέσεις της χώρας παρουσιάζονται στη συμμετοχή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, στις επιπτώσεις

από το AIDS και στη χρήση κινητών τηλεφώνων. Αντίθετα, παρουσιάζονται εξαιρετικά χαμηλές θέσεις σε τομείς

όπως το χρέος και το έλλειμμα της κυβέρνησης και την ευελιξία στον καθορισμό των μισθών.

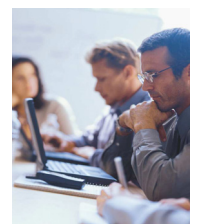

Πίνακας 4: Συγκριτικά πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της Ελλάδας

Κυριότερα συγκριτικά πλεονεκτήματα		Κυριότερα συγκριτικά μειονεκτήματα	
Δείκτης Ανταγωνιστικότητας για Ανάπτυξη	Θέση /117	Δείκτης Ανταγωνιστικότητας για Ανάπτυξη	Θέση /117
Μακροοικονομικό Περιβάλλον		Μακροοικονομικό Περιβάλλον	
Πιστοληπτική ικανότητα χώρας, 2004	25	Χρέος κυβέρνησης, 2004	110
Ύψος επιτοκίων, 2004	34	Πλεόνασμα/Έλλειμμα κυβέρνησης, 2004	110
Προσβασιμότητα σε πιστώσεις	39	Προσδοκίες για υποχώρηση του ρυθμού οικονομικής ανάπτυξης	97
Δημόσιοι Θεσμοί		Δημόσιοι Θεσμοί	
Οργανωμένο έγκλημα	26	Μη νόμιμες πληρωμές στη συλλογή φόρων	81
Περιουσιακά δικαιώματα	39	Ευνοιοκρατία στη λήψη αποφάσεων ανώτερων κυβερνητικών στελεχών	54
Μη νόμιμες πληρωμές στις διαδικασίες εξαγωγών και εισαγωγών	43	Ανεξαρτησία δικαιοσύνης	48
Μη νόμιμες πληρωμές σε δημόσιες υπηρεσίες	44	Τεχνολογία	
Τεχνολογία		Άμεσες ξένες επενδύσεις και μεταφορά τεχνολογίας	87
Συμμετοχή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση	7	Επιτυχία της κυβέρνησης στην προώθηση της χρήσης τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνιών	81
Κινητά τηλέφωνα, 2003	13	Προτεραιότητες της κυβέρνησης σε θέματα τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνιών	71
Τηλεφωνικές γραμμές, 2003	26	Δείκτης επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας	
Δείκτης επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας		Δείκτης επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας	
Λειτουργία και Στρατηγική της Επιχείρησης		Λειτουργία και Στρατηγική της Επιχείρησης	
Έκταση λειτουργίας μάρκετινγκ	35	Ανάθεση διοίκησης σε εξειδικευμένα στελέχη	57
Φύση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος	35	Προθυμία για παραχώρηση εξουσίας σε υφιστάμενους	57
Έκταση εφαρμογής οικονομικών κινήτρων	39	Ικανότητα για καινοτομία	57
Ποιότητα Εθνικού Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος		Ποιότητα Εθνικού Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος	
Κινητά τηλέφωνα, 2003	12	Αποτελεσματικότητα των διοικητικών συμβουλίων	86
Εμπορικοί φραγμοί	21	Συγκεντρωτισμός στη διαμόρφωση οικονομικής πολιτικής	78
Διαθεσιμότητα επιστημόνων και μηχανικών	21	Συνεργασία μεταξύ εργαζομένων-εργοδοτών	70
Άλλοι δείκτες		Άλλοι δείκτες	
Άλλοι δείκτες		Άλλοι δείκτες	
Μεσοπρόθεσμες επιπτώσεις του HIV/AIDS στις επιχειρήσεις	10	Ευελιξία καθορισμού των μισθών	107
Μεσοπρόθεσμες επιπτώσεις της φυμاتیωσης στις επιχειρήσεις	16	Ρυθμίσεις στις προσλήψεις και στις απολύσεις	100
Κόστος στις επιχειρήσεις από τη βία και την εγκληματικότητα	20	Φορολογική επιβάρυνση	99

Πηγή: WEF

Καλές οι επιδόσεις της Ελλάδας στη συμμετοχή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και στη χρήση κινητών τηλεφώνων

Διαπιστώσεις – Προτάσεις του ΣΕΒ

Το γεγονός ότι στους δείκτες επιχειρηματικής και ολικής ανταγωνιστικότητας σημειώθηκε μια μικρή βελτίωση, αν και στον δεύτερο η βελτίωση οφείλεται περισσότερο σε τεχνικούς λόγους, δείχνει ότι η χώρα μπορεί να βελτιώσει τις επιδόσεις της, αφού έχει τις θεμελιώδεις βάσεις και δεν αντιμετωπίζει ουσιαστικά προβλήματα με βασικές απαιτήσεις όπως τις υποδομές, το θεσμικό πλαίσιο και το επίπεδο υγείας. Στις υποδομές μάλιστα υπήρξε μια μεγάλη βελτίωση όπως προκύπτει από τις απαντήσεις των επιχειρήσεων στην έρευνα. Είναι επίσης ενθαρρυντικό το ότι φέτος παρατηρήθηκε μια ελαφρά βελτίωση σε δείκτες καινοτομίας, γεγονός το οποίο συνέβαλλε στην καλύτερη επίδοση στον δείκτη ολικής ανταγωνιστικότητας.

Προκειμένου όμως να ανατραπεί η αρνητική πορεία απώλειας θέσεων της Ελλάδας στην παγκόσμια κατάταξη των δεικτών ανταγωνιστικότητας και ειδικά του δείκτη ανταγωνιστικότητας για ανάπτυξη, χρειάζονται συντονισμένες προσπάθειες οι οποίες μπορούν να ενταχθούν σε τρεις βασικούς άξονες:

Μακροοικονομικό περιβάλλον: Η εκτόξευση των ελλειμμάτων του προϋπολογισμού σε επίπεδα πάνω από το 6% και η αβεβαιότητα για την πορεία της οικονομίας στο μέλλον αποτελούν τους κυριότερους παράγοντες υποβάθμισης της ανταγωνιστικότητας της Ελλάδας στα χαμηλότερα επίπεδα της Ε.Ε. Συνεπώς είναι αναγκαία η λήψη εκείνων των μέτρων που θα εξασφαλίσουν τη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών ως βάση για ανάπτυξη και απασχόληση.

Επιχειρηματικό περιβάλλον: Το σημαντικότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις συνεχίζει να είναι η γραφειοκρατία σε συνδυασμό με προβλήματα όπως η φορολογική νομοθεσία και οι υψηλοί φορολογικοί συντελεστές. Για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και τον περιορισμό της γραφειοκρατίας χρειάζεται να ληφθούν συγκεκριμένα μέτρα: να εγκατασταθούν συστήματα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης σε όλους τους τομείς και να εξασφαλιστεί η ηλεκτρονική επικοινωνία μεταξύ των υπηρεσιών, να περιοριστούν οι αδικαιολόγητες καθυστερήσεις

κάθε μορφής από την πλευρά του δημοσίου, να εξασφαλιστεί διαφάνεια και πάταξη της διαφθοράς με έμφαση σε απλούς και συγκεκριμένους κανόνες συναλλαγών, να ολοκληρωθεί η φορολογική μεταρρύθμιση με πλήρη κωδικοποίηση της φορολογικής νομοθεσίας και να προωθηθεί η εφαρμογή μηχανισμού ελέγχου των επιπτώσεων του νομοθετικού έργου στην ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και της οικονομίας.

Συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης: Παρόλο που η Ελλάδα καταλαμβάνει την 7^η θέση μεταξύ 117 χωρών με κριτήριο τη συμμετοχή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, διαπιστώνεται ότι το εκπαιδευτικό σύστημα δεν συμβαδίζει με τις ανάγκες της οικονομίας και της κοινωνίας. Επομένως είναι αναγκαία η αναθεώρηση των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης και η επένδυση σε ένα υψηλής ποιότητας ανθρώπινο δυναμικό με άριστη επιστημονική βάση ώστε να μπορεί να παρακολουθεί τις εξελίξεις της γνώσης και της αγοράς εργασίας.

ΣΕΒ

Σύνδεσμος Ελληνικών Βιομηχανιών
Ξενοφώντος 5
105 57 Αθήνα

Τηλ: 210 32 37 325 — 9,
211 5006.000
Φαξ: 210 32 22 929

www.fgi.org.gr

Αναζητήστε το πλήρες κείμενο της έκθεσης του ΣΕΒ
«Η ανταγωνιστικότητα της Ελλάδας 2005 – 2006,
Ανάλυση με βάση την έκθεση του World Economic
Forum» στη διεύθυνση www.fgi.org.gr